

A a

a¹ *f* Primera lletra de l'alfabet català.

a² **1.** *prep.* Indica: L'indret on és o el temps en què és o s'esdevé alguna cosa. **2.** *prep.* La direcció devers un punt, el terme final d'un moviment. **3.** *prep.* El mode de l'acció. A peu. **4.** *prep.* Introdueix el complement indirecte del verb i, excepcionalment, el directe. **5.** *prep.* Introdueix alguns infinitius.

a-, an- Prefix grec que significa 'no', 'sense'. *acromàtic, anharmònic.*

ab- Prefix llatí que significa 'separació'.

àbac **1.** *m* Marc proveït de filferros paral·lels, per on corren boles foradades, usat per fer càlculs aritmètics. **2.** *m* Llosa que corona el capitell.

abacial *adj.* Pertanyent a l'abadia.

SIN. Abadal.

abadessa *f* Superiora d'un monestir de dones.

abadia *f* Monestir regit per un abat.

SIN. Convent.

abaixar **1.** *v. tr.* Traslladar a un nivell més baix. A. *la ràdio.* **2.** *v. tr.* Dirigir cap avall. A. *la vista.* **3.** *v. pron.* Inclinar-se. A. *a collir una cosa.* **4.** *v. pron.* Humiliar-se.

SIN. **1.** Acalar. **3.** Acotxar, ajupir. **4.** Deprimir.

abalançar-se *v. pron.* Tirar-se endavant.

SIN. Abocar-se.

abalisar *v. tr.* Senyalar amb balises.

abaltir-se *v. pron.* Endormiscar-se, ensopir-se.

FAM. Abaltiment.

SIN. Adormissar-se.

abanderar **1.** *v. tr.* Acció de posar bandera. **2.** *v. tr.* Registrar una nau sota la bandera d'un estat.

FAM. Abanderat, -ada.

abandonar **1.** *v. tr.* Renunciar. **2.** *v. tr.* Deixar desemparat. **3.** *v. tr.* Partir d'un lloc. **4.** *v. pron. fig.* Lliurar-se sense reserves a les inclinacions naturals, a un vici, etc.

FAM. Abandó, abandonament.

SIN. **1.** Abdicar, depositar, desertar, desistir.

2. Desemparar, plantar. **4.** Cedir.

abandonisme *m* Tendència a abandonar sense lluita una cosa.

abans **1.** *adv.* Denota prioritat: De temps. **2.** *adv.* De lloc. **3.** *adv.* De rang, preferència. **4.** *adj.* Precedent. **5.** *loc. conj.* **a. de.** A. *de dinar.*

6. *loc. conj.* **a. que.** A. *que comenci a ploure.*

SIN. **1.** Ans, anteriorment, antigament, d'antuvi. **2.** Davant.

abans-d'ahir **1.** *adv.* El dia anterior al d'ahir.

2. *adv.* **a. l'altre.** El dia anterior al d'abans-d'ahir.

abaratir *v. tr.* Abaixar el preu.

FAM. Abaratiment, barat, -a.

SIN. Descomptar, rebaixar.

abarroter *v. tr.* Omplir completament un lloc.

SIN. Atapeir.

abassegar *v. tr.* Arreplegar tota la quantitat possible d'una cosa.

SIN. Agabellar.

abast **1.** *m* Distància a la qual es pot arribar a tocar o haver una cosa. A *l'a. de la mà.*

absentar-se *v. pron.* Anar-se'n.

absentisme **1.** *m* Absència habitual d'un propietari del lloc on són els seus béns. **2.** *m* Absència del treball.

àbsida *f* Àbsis.

absis *m* Part d'una església que sobresurt de la façana posterior.

absoldre *v. tr.* Eximir d'una pena, etc.

absolta *f* Conjunt d'oracions que es canten per als difunts després de la missa funeral.

absolució *f* Acció d'absoldre.
SIN. Perdó.

absolut, -a **1.** *adj.* Que no comporta cap restricció o condició. *Poder a.* **2.** *adj.* Que exclou tota relació. **3.** *loc. adv. en a.* D'una manera absoluta, terminant.
SIN. 1. Il·limitat, -ada.

absolutisme *m* Sistema polític en què el governant té tots els poders.
FAM. Absolutista.
SIN. Autocràcia, despotisme, dictadura, tirania.

absorbir **1.** *v. tr.* Fer penetrar i retenir a dins seu. **2.** *v. tr.* Emparar-se d'algú ocupant-lo enterament. *La feina l'absorbeix.*
FAM. Absorbent, absorció, absorció, -a.
SIN. 1. Beure, embeure, impregnar, xopar. **2.** Abstreure's. **II ANT.** 1. Escopir.

absorció **1.** *f* Acció d'absorbir. **2.** *f* En fonètica, desaparició d'un so per l'acció d'un altre so veí. *Le(s) roses.*

absort, -a *adj.* Amb l'ànim suspès davant una cosa extraordinària.
SIN. Abstret, -a, atònit, -a, consirós, -osa.

abstemí, -èmia *m i f i adj.* Que no beu vi ni altres begudes alcohòliques.
SIN. Aiguader, -a.

abstenció **1.** *f* Acció d'abstenir-se. **2.** *f* Acció de no prendre part en una votació.

abstencionisme *m* Tàctica política de no votar en unes eleccions.

abstenir-se *v. pron.* Privar-se d'alguna cosa.
FAM. Abstenció, abstencionisme, abstinència, tenir*.
SIN. Estar-se de, passar-se de.

abstergir *v. tr.* Netejar, purificar, detergir.
FAM. Abstergent, abstersió, abstersiu, -iva, abstersivitat.

abstinència *f* Privació d'un plaer o d'un menjar, *esp.* de carn, en compliment d'un precepte religiós.
FAM. Abstenir-se.

abstracció *f* Acció d'abstreure o d'abstreure's.

abstracte, -a **1.** *adj.* Que és resultat de l'abstracció. **2.** *adj.* Noció considerada de manera general. **3.** *adj. art a.* Art que no parteix de la representació de la realitat visual.

SIN. 1. Inconcret, -a, indeterminat, -ada, vague, vaga.

abstraure **1.** *v. tr.* Aïllar amb la pensa, considerar separatament. **2.** *v. pron.* Aïllar, no prestar cap interès o atenció a res exterior.
SIN. 1. Absorbir-se.

abstret, -a *adj.* Que sol abstreure's.
SIN. Absent, distret, -a, embadalit, -ida.

abstreure *v. tr.* Abstraure.

abstrús, -usa *adj.* De difícil comprensió.
SIN. Enrevessat, -ada, incompreensible.

absurd, -a **1.** *adj.* Contrari a la raó, al sentit comú, sense lògica. **2.** *m* Judici absurd.

abúlia *f* Pèrdua o afebliment de la voluntat.

abúlic, -a *adj.* Malalt d'abúlia.

abundància **1.** *f* Gran quantitat. **2.** *f* Riquesa, opulència.
FAM. Abundar, abundor, abundós, -osa.

abundar **1.** *v. intr.* Ser en abundància. **2.** *v. intr.* Tenir en abundància.
FAM. Abundància, abundant, superabundància*.

aburgesar **1.** *v. tr.* Fer tornar burgès o semblant a un burgès. **2.** *v. pron.* Tornar-se burgès. **3.** *v. pron.* Deixar de lluitar contra les estructures o l'ordre establerts.

abús **1.** *m* Acció i efecte d'abusar. **2.** *m* Acció d'usar d'un poder, dret, etc., més enllà del que és considerat lícit.
SIN. 1. Extralimitació. **2.** Concussió.

abusar **1.** *v. intr.* Usar malament, amb excés. **2.** *v. intr.* Aprofitar-se amb excés d'alguna cosa. **3.** *v. intr. a. d'una dona.* Violar-la.
FAM. Abús, abusi, -iva.

acabalar *v. tr.* Aplegar riqueses, cabals.

acabalat, -ada *adj.* Que té molts cabals.
SIN. Ric, -a.

acaball *m* Acabament.

acaballes **1.** *f pl.* Acabament d'un àpat, festa, espectacle, etc. **2.** *esp.* Darrers moments, de la vida o d'una malaltia.

acabament **1.** *m* Acció d'acabar o d'acabar-se. **2.** *m* Fi, extrem d'una cosa.
SIN. 1. Acaball, fi, final, terminació.

acabar **1.** *v. tr.* Portar a fi, terminar. **2.** *v. tr.* Arribar a l'exhauriment. **3.** *v. intr.* Tenir fi. **4.** *v. intr.* Ser terminat. **5.** *v. pron.* Menjar o beure una cosa sense deixar-ne gens. **6.** *v. intr. a. de.* Estar a punt de. **7.** *v. intr.* Haver fet adés. **8.** *v. intr.* Abastar a.

FAM. Acabador, -a, acaball, acaballes, acabament, acabat, -ada.
SIN. 1, 2. Enllestir, finalitzar, finir, terminar. **3.** Finalitzar, finir, terminar. **4.** Terminar. **5.** Enllestir, finalitzar, finir.

acabat, -ada **1.** *m* Última mà donada a una obra, a un article. **2.** *adj.* A què no manca fer-hi res. **3.** *adj.* És un lladre a. **4.** *adj.* Malparat del tot. *Estar a.* **5.** *loc. adv. en a.* Immediatament després.
SIN. 1. Deixat.

acaçar *v. tr.* Perseguir insistentment, afanyar-se a obtenir.
SIN. Empaitar, encaçar, percaçar.

acàcia *f* Gènere d'arbres lleguminosos emprats en ornamentació.

acadèmia **1.** *f* Societat literària, artística o científica aprovada per l'autoritat pública. **2.** *f* Centre docent superior.
FAM. Acadèmic, -a, academicisme.

acadèmic, -a **1.** *adj.* Pertanyent a una acadèmia. **2.** *adj.* Que segueix les normes clàssiques. **3.** *adj.* Pertanyent a l'escola filosòfica de Plató. **4.** *m i f* Membre d'una acadèmia.

academicisme *m* Subjecció a les regles tradicionals de l'art.

acalar *v. tr.* Abaixar, inclinar.
SIN. Acotar.

acalorar **1.** *v. tr.* Comunicar calor. **2.** *v. pron.* Sufocar-se una persona. **3.** *v. tr.* Animar, incitar, encoratjar.
FAM. Acalorada, acalorament.

acampada *f* Fet d'acampar a l'aire lliure.
SIN. Càmping.

acampanat, -ada *adj.* Que té forma de campana.

acampar **1.** *v. intr.* Establir-se, un exèrcit, uns excursionistes, etc. provisòriament fora d'una població. **2.** *v. intr.* Escapar d'un perill.
FAM. Acampada.

acàmpsia *f* Rigidesa d'un membre.

acanalor **1.** *v. tr.* Fer canals o estries. **2.** *v. tr.* Fer passar per un canal.
SIN. 1. Estriar. **2.** Acanonar, canalitzar, conduir, encanalar.

acanar *v. tr.* Amidar la llargària.

acanonar *v. tr.* Conduir per canonades, acanalar.

acant **1.** *m* Planta herbàcia de fulles grans i oblongues. **2.** *m* Ornament del capitell corinti que imita la fulla d'acant.

FAM. Acantaci, -àcia.
SIN. 1. Herba carnera.

acantonar *v. tr.* Distribuir i allotjar les tropes.
SIN. Aquarterar.

acanyar-se *v. pron.* Esdevenir extremament magre, dit *esp.* de les criatures.

FAM. Acanyat, -ada.
SIN. Afilar-se, amagrir-se, aprimar-se.

acaparar **1.** *v. tr.* Adquirir i retenir una quantitat extraordinària d'una mercaderia per especular. **2.** *v. tr. A.* l'atenció del públic.
FAM. Acaparador, -a.

acaptar *v. tr.* Demanar, recollir almoines.
FAM. Acapte.
SIN. Postular.

àcars *m pl.* Ordre de paràsits.
FAM. Acaricida.

acaramullar **1.** *v. tr.* Curullar. **2.** *v. tr.* Amuntegar.
SIN. 1. Omplir. **2.** Apilonar.

acaranar **1.** *v. tr.* Posar en presència dues o més persones per treure la veritat d'un fet. **2.** *v. tr.* Comparar dos o més documents.

acariciar **1.** *v. tr.* Fer carícies. **2.** *v. tr.* Complaire's a alimentar una esperança, un projecte, etc.
SIN. 1. Acaronar, amanyagar, amoixar.

acarnissar-se *v. pron.* Obrar molt cruelment, aferrissar-se.
SIN. Encruelir-se.

acaronar *v. tr.* Acariciar.

acatar *v. tr.* Manifestar respecte i submissió.
SIN. Obeir.

accedir **1.** *v. intr.* Tenir accés en un lloc. **2.** *v. intr.* Accedir als desitjos d'algú. **3.** *v. intr. A.* al tron.

FAM. Accés, accessible, accésit, accessori, -òria, cedir*.
SIN. 1. Arribar, entrar. **2.** Condescendir.

accelerador *m* Dispositiu que accelera o alenteix el moviment d'un mecanisme.

accelerar **1.** *v. tr.* Fer més ràpid, més viu, un moviment, un procés. **2.** *v. tr.* Augmentar la velocitat d'un vehicle.

FAM. Acceleració, accelerador, -a, acceleratriu, celeritat*.
SIN. 1. Activar, alleugerir, apressar.